

indSIGT

EKSPORTENS BETYDNING FOR VELSTANDEN I DANMARK ER FORDOBLET

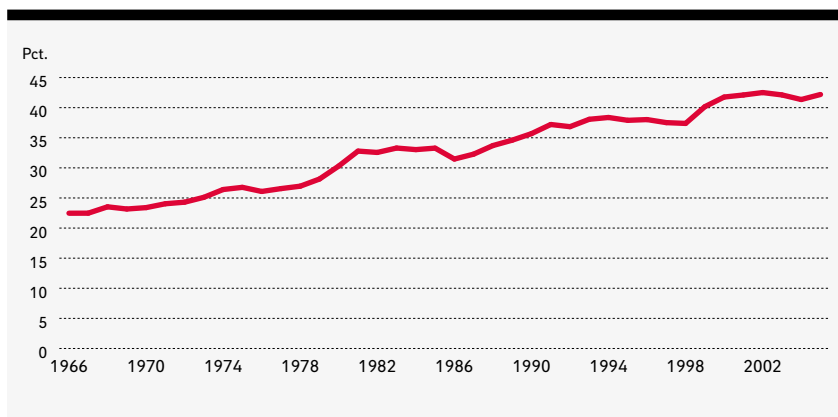
AF ØKONOMISK KONSULENT ALLAN SØRENSEN, ALS@DI.DK

Eksporten er den største vækstmotor i dansk økonomi. Og de erhverv, der har en stor andel af eksport, er de mest produktive. Danmarks økonomiske velstand er i stigende grad afhængig af eksporten.

Udviklingen i eksporten bliver mere og mere afgørende for dansk økonomi og velstand. I dag kan over 40 pct. af produktionen i de private erhverv henføres til eksporten, hvilket næsten er en fordobling på 40 år.

Ligeledes er det en større og større andel af den danske beskæftigelse, der skyldes vores eksport. Godt 730.000 danske arbejdspladser kunne i 2005 tilskrives eksport. Da eksporten samtidig er den største vækstmotor

Andelen af produktionen forårsaget af eksport

Kilde
Danmarks Statistik og DI-beregninger

i dansk økonomi har den markante vækstafmatning, som har ramt de fleste af vores store eksportmarkeder, stor betydning for dansk økonomi.

Eksportens stigende betydning skyldes to forhold. For det første er eksporten vokset langt hurtigere end den samlede økonomi, og for det andet er den højeste vækst i produktiviteten inden for de erhverv, der er mest afhængige af eksport. Dermed bidrager den øgede eksport til at opretholde en høj vækst i produktiviteten og dermed i den danske velstand.

Og stadig flere danskere er direkte eller indirekte beskæftiget som følge af eksportaktivitet. Dette gælder også inden for erhverv, der kun i beskedent omfang selv har eksportaktiviteter.

Eksporten er vokset hurtigere end den samlede økonomi

STOR FORSKEL I ERHVERVENES EKSPORTAKTIVITET

Nogle erhverv er fuldstændig afhængige af eksporten, mens andre erhverv stort set ikke sælger noget i udlandet.

Andel af produktion der skyldes eksport

Pct., 2005	Direkte eksport	Indirekte eksport	Samlet eksport	
		Underleverancer	Investeringer	
Landbrug	18,3	47,6	1,5	67,5
Råstofudvinding	57,3	22,5	1,8	81,6
Fremstilling	51,0	15,8	3,7	70,4
Føde-, drikke- og tobaksvarer virksomhed	53,7	12,9	0,0	66,2
Tekstil- og læderindustri	66,2	9,7	1,6	77,4
Træ-, papir- og grafisk industri	17,4	24,0	3,6	45,0
Kemisk industri og plastindustri	65,2	14,2	0,6	79,9
Sten-, ler- og glasindustri	22,5	8,2	10,4	41,1
Jern- og metalindustri	51,2	18,4	7,2	76,8
Møbelindustri og anden industri	62,3	7,1	5,4	74,8
Energi- og vandforsyning	16,8	13,5	2,5	32,8
Bygge- og anlægsvirksomhed	0,7	5,2	13,4	19,3
Engros- og agenturhandel undt. m. biler	40,0	14,1	4,6	58,7
Handel, hotel- og restaurationsvirks. mv.	2,0	6,7	2,4	11,1
Transportvirksomhed, post og telekommunikation	50,6	14,2	1,6	66,4
Finansieringsvirksomhed mv.	1,0	10,2	1,7	12,9
Forretningsservice mv.	12,8	22,1	7,7	42,5
Offentlige tjenesteydelser	0,2	1,0	0,2	1,4
Diverse tjenesteydelser	1,6	9,2	0,6	11,4
Hele økonomien	23,2	12,2	3,4	38,8

Anm.:

Tabellen angiver branchens direkte eksport til udlandet samt den indirekte eksport i form af underleverancer til andre eksporterende erhverv samt eksportdrevne investeringer

Kilde

Danmarks Statistik og DI-beregninger.

Fire af hovedbrancherne har en betydelig selvstændig eksportaktivitet. Det drejer sig om råstofudvinding, fremstillingsvirksomhed, engroshandel samt transport, post og telekommunikation.

Eksporten har dog væsentlig større betydning, end den direkte eksportaktivitet antyder. Mange virksomheder har en stor indirekte eksport i form af f.eks. leverancer af varer og tjenester til virksomheder i andre brancher, som har en betydelig eksport. Dette gælder i særlig grad landbruget, hvor eksporten i høj grad varetages af en række andre brancher inden for f.eks. fødevarerindustrien og engroshandel.

| Stor indirekte eksport i landbruget

HØJ VÆKST I PRODUKTIVITETEN I EKSPORTERHERVERV

Det er værd at bemærke, at de erhverv, der har den højeste eksportandel, samtidig er de erhverv med den højeste vækst i produktiviteten.

Eksportandele og vækst i produktivitet

Pct.	Eksportandel	Årlig produktivitetsvækst fra 1995 til 2008
Råstofudvinding	81,6	4,0
Fremstilling	70,4	2,2
Landbrug mv.	67,5	1,1
Transport, post og telekommunikation	66,4	2,5
Engros- og agenturhandel undt. biler	58,7	2,3
Forretningsservice	42,5	-1,3
Energi og vandforsyning	32,8	1,5
Bygge og anlæg	19,3	-0,9
Finansieringsvirksomhed mv.	12,9	0,7
Handel, hotel og restaurationsvirks. mv.	11,1	-0,5
Energi- og vandforsyning	16,8	13,5
Bygge- og anlægsvirksomhed	0,7	5,2
Finansieringsvirksomhed mv.	12,9	0,7
Handel, hotel og restaurationsvirks. mv.	11,1	-0,5

Anm.:

Inden for offentlige og private tjenesteydelser er det ikke muligt at lave en meningsfuld opgørelse af produktiviteten

Kilde

Danmarks Statistik og DI-beregninger.

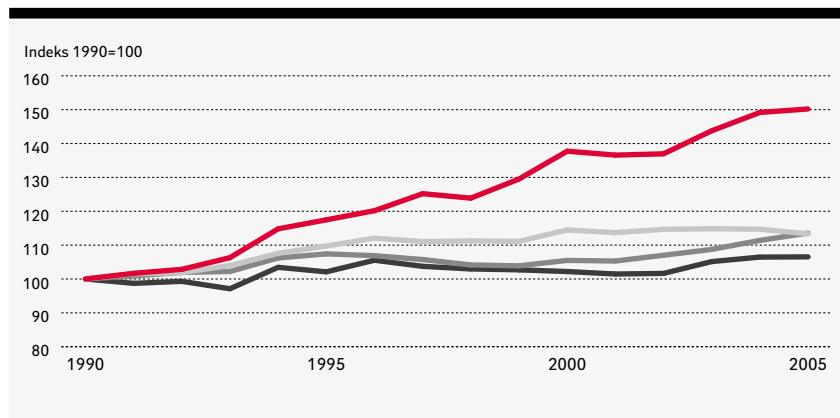
Produktiviteten er samlet set vokset hurtigere for de virksomheder, der leverer varer og tjenester til eksport sammenlignet med f.eks. leverancer til privat forbrug.¹

Eksporterhvervene udmærker sig ved at have en højere vækst i produktiviteten end de mere hjemmemarkedsrettede erhverv. De udlandskonkurrerende erhverv kan ikke sælge deres produkter, hvis disse bliver væsentlig dyrere end de udenlandske konkurrenters produkter.

¹ Fordeles bruttoværditilvæksten og beskæftigelsen efter nationalregnskabs 130 erhverv i forhold til erhvervenes eksportandele, kan der skønnes over produktivitetsudviklingen ved forskellige anvendelser.

Eksport kræver høj produktivitet

Produktivitet ved forskellige anvendelser

█ Eksport
█ Offentligt forbrug
█ Privat forbrug
█ Investeringer

Kilde
Danmarks Statistik og DI-beregninger

De udlandskonkurrerende erhverv, der ikke er tilstrækkeligt produktive, kan ikke overleve i den mere intense konkurrence. I de udlandskonkurrerende erhverv er virksomhederne nødt til, at have en høj effektivitet, der afspejler det høje danske omkostningsniveau.

Svagest produktivitsudvikling ses ved leverancer til investeringer, hvilket især skyldes en svag produktivitsudvikling inden for byggeri.

MINDRE KONKURRENCEPRES I DEN INDLANDSKE ØKONOMI

I dele af den indenlandske økonomi er virksomhederne ikke underlagt det samme konkurrencepres. Her er det muligt at vælte manglende produktivitsforbedringer over i priserne, idet produkterne kun kan leveres ved lokal tilstedeværelse. Priserne for bygningsinvesteringer er siden 1966 steget ca. dobbelt så meget som priserne for investeringer i maskiner og transportmidler, hvilket tyder på en væsentlig svagere produktivitsudvikling for bygningsinvesteringer.

En anden mulig årsag til højere produktivitsvækst i de eksporterende erhverv er, at eksporterterhvervene er mere kapitalintensive. Den aktivitet, der rettede sig mod indenlandsk anvendelse i 2005, gav anledning til en kapitalbeholdning i maskiner og transportmidler på 185.000 kr. pr. beskæftiget. Eksportaktiviteten gav derimod anledning til en kapitalbeholdning på 550.000 kr. pr. beskæftiget. Investeringer i ny teknologi i form af maskiner og transportmidler er med til at gøre virksomhedernes medarbejdere mere produktive.

En tredje mulig årsag til højere produktivitsvækst i de eksportudsatte erhverv er et højere uddannelsesniveau. Erhverv rettet mod eksport ud-

█ Eksportvirksomheder er underlagt større konkurrence

mærker sig ved at have et højere uddannelsesniveau samt at have haft en større vækst i uddannelsesniveaut end i de øvrige erhverv, hvilket kan være med til at forklare den højere produktivitetsvækst.²

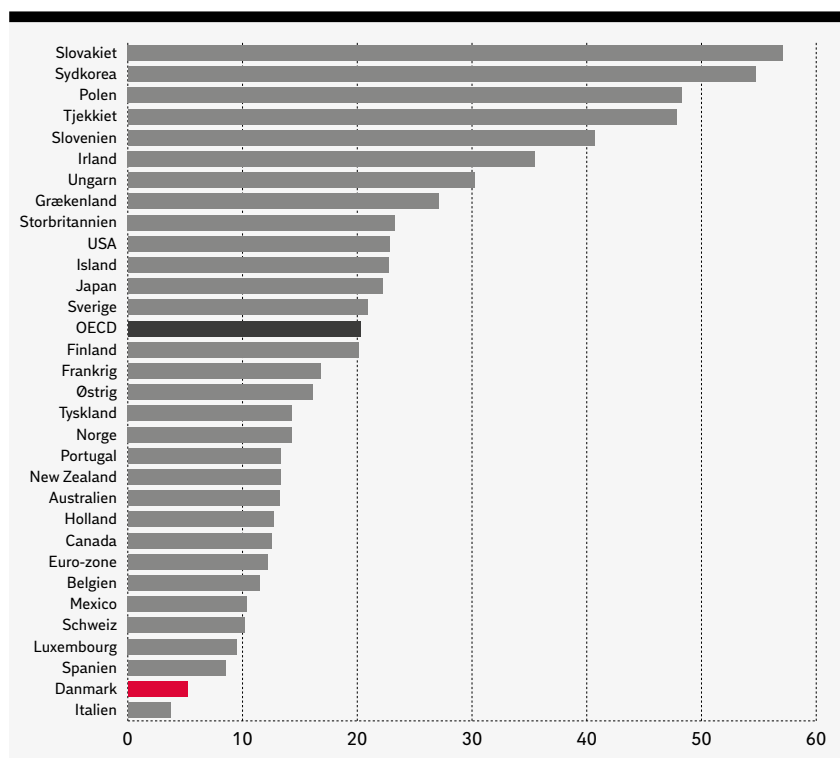
SLIDT KONKURRENCEEVNE

I perioden fra 1990 til 2005 voksede produktiviteten i eksporterhvervene ca. dobbelt så hurtigt som i den samlede økonomi. Men selv om produktivitetsudviklingen er fortsat med at være dobbelt så høj i de eksporterende erhverv, så er den danske produktivitetsudvikling fortsat væsentlig ringere end i landene omkring os.

Den samlede danske produktivitet halter

Svag dansk produktivitetsudvikling

Vækst i BNP pr. præsteret arbejdstime, 1998 – 2008

Kilde
OECD

I løbet af de seneste 10 år har den danske produktivitetsudvikling været i den internationale bund. Selv hvis vi antager en dobbelt så høj produktivitetsudvikling i de eksporterende erhverv ligger Danmark i bunden, når vi sammenligner med udlandets samlede økonomier.

² Se DI Indsigt: Eksporterhvervene rammes af lavere vækst i uddannelsesniveaut (sep. 2009).

Samtidig med den ringe produktivitsudvikling har de danske lønstigninger i en længere årrække ligget over udlandets, hvilket har slidt på den danske konkurrenceevne. Den slidte konkurrenceevne vil i fremtiden gøre det meget vanskeligt at vinde udlandet gunst, og hjemtage de eftertragtede eksportordrer.

Det er ikke bare de eksporterende erhverv, der skal hæve produktiviteten for, at styrke den danske konkurrenceevne. En svag produktivitsudvikling i alle øvrige erhverv påvirker også de eksporterende erhvervs konkurrenceevne, når der købes underleverancer mv. fra de øvrige dele af dansk erhvervsliv.

En svag produktivitsudvikling i store dele af økonomien kan samtidig medføre et unødigt pres på arbejdsmarkedet med øget konkurrence om særligt den kvalificerede arbejdskraft, til skade for alle de virksomheder, der kommer til at mangle det rette personale til deres forretningsområder.

Dansk løn stiger hurtigere end i udlandet

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på opinion.di.dk
